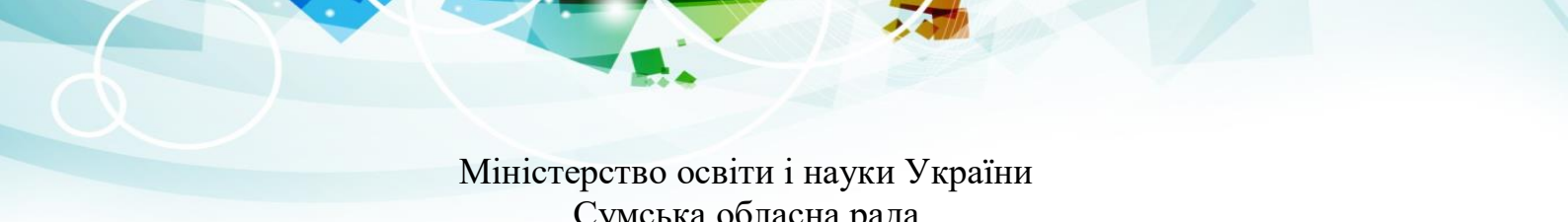

РОБОТА КЛАСНОГО КЕРІВНИКА В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

методичні рекомендації

Міністерство освіти і науки України
Сумська обласна рада
Комунальний заклад
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

РОБОТА КЛАСНОГО КЕРІВНИКА В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

методичні рекомендації

Суми – 2021

Рекомендовано до друку та практичного використання
вченою радою комунального закладу Сумський обласний
інститут післядипломної педагогічної освіти
(протокол № 8 від 30.09.2021)

Рецензенти:

- Г. Л. Єфремова** – завідувач кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук
- С. В. Івченко** – заступник директора з виховної роботи Сумської спеціалізованої школи I-III ступенів № 2 ім. Д. Косаренка м. Суми

Редактор:

- І. В. Удовиченко** – проректор з науково-педагогічної та методичної роботи комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, доктор педагогічних наук, доцент

Упорядник:

- Т. В. Блужан** – методист з виховної роботи навчально-методичного відділу координації освітньої діяльності та професійного розвитку комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Робота класного керівника в умовах дистанційного навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій: методичні рекомендації / упор. Т. В. Блужан, за ред. І. В. Удовиченко. Суми: НВВ КЗ СОШПО, 2021. 32 с.

Методичні рекомендації «Робота класного керівника в умовах дистанційного навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій» стосуються теоретичних та практичних аспектів упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у виховний процес закладів загальної середньої освіти під час дистанційного навчання. Запропоновані матеріали допоможуть доповнити та поновити формат онлайн-спілкування класного керівника з учнями та батьками.

Методичні рекомендації призначені для заступників директорів, які відповідають за виховну роботу, класних керівників, педагогів-організаторів закладів загальної середньої освіти.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
Нормативно-правове забезпечення організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти із застосуванням технологій дистанційного навчання.....	6
Організація виховної роботи під час дистанційного навчання учнів.....	9
Електронні ресурси для проведення виховної роботи у закладах загальної середньої освіти в умовах дистанційного навчання учнів.....	13
Психологічні поради класним керівникам під час організації дистанційного навчання учнів.....	22
ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА.....	26

ПЕРЕДМОВА

Події 2020 року привернули увагу всього суспільства до технологій дистанційного навчання. Пандемія COVID-19 на кілька місяців унеможливила очне навчання, а дистанційне спілкування стало єдиною доступною формою в системі загальної середньої освіти.

Дистанційне навчання – одна із форм навчання, яка виникла й удосконалювалася разом із розвитком інтернет-технологій, і на сьогодні має чіткі характерні ознаки і принципи. Дотепер дистанційне навчання було камерною формою, зазвичай, для дорослих людей або учнів, які прагнули поліпшити та поглибити свої знання, уміння у певній галузі. Методика проведення дистанційних занять та виховних заходів знаходиться у процесі становлення, а принципи дистанційного навчання та його особливості стали серйозними викликами для системи освіти в цілому [37].

Класичне дистанційне навчання передбачає наявність усвідомленої мотивації у тих, хто навчається, тому що постійний контроль із боку педагогів, за таких умов, є неможливим. Умотивованість учнів сучасної школи є однією з основних освітніх проблем, і за умов віддаленого навчання набуває ще більшої гостроти.

За умов традиційного очного навчання відбувається постійна вербальна й невербальна комунікація між учителем і учнями, учнів поміж собою. Під час дистанційного навчання соціальна комунікація різко зменшується, її невербальна частина майже зникає. А це негативно впливає на формування важливих соціальних комунікативних та кооперативних умінь школярів. З'являється ще одна педагогічна проблема: як організувати комунікацію між учителем і учнями, учнів поміж собою під час синхронної онлайн-зустрічі, а також якою має бути віртуальна навчальна комунікація в асинхронному режимі, щоб вона не займала весь вільний час як учителя, так і учнів.

Під час дистанційного навчання варто визначити чіткий регламент часу на проведення онлайн-заходів і самостійної роботи школярів. Під час очного навчання є тижневий розклад занять та кількість домашніх завдань.

Одним із нагальних питань є відсутність єдиної уніфікованої електронної платформи для навчання. Адже в процесі дистанційного навчання учитель може використовувати різні онлайн-сервіси. Учню, у такий спосіб, доведеться створювати облікові записи в цих сервісах та опановувати кожний, що лише ускладнює навчання та зміщує фокус зі змісту предмета на застосування цифровим технологіям.

Сучасні учні, навіть учні початкової школи, швидко опановують електронні засоби навчання. Для педагогічних працівників ця проблема ускладнюється тим, що їм потрібно не просто опанувати новий засіб, а й змінити власну відпрацьовану роками методику навчання та виховання, знайти та застосувати нові методи і форми так, щоб досягти обов'язкових результатів навчання та виховання.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Організація освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти під час карантину здійснюється відповідно до Законів України, Положень, наказів, листів, методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України, рекомендацій Головного державного санітарного лікаря, що регулюють забезпечення освітнього процесу, зокрема, це:

1. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (рис. 1).

Згідно із статтею 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» (далі – Закон) форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти у межах часу, передбаченого освітньою програмою, відповідно до обсягу навчального навантаження, установленого відповідним навчальним планом, та з урахуванням особливостей регіону тощо.

Частиною четвертою статті 38 Закону встановлено, що організація освітнього процесу та діяльності закладу загальної середньої освіти належать до повноважень його керівника.

Порядок здобуття загальної середньої освіти за інституційною формою (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна та мережева), що організовується у закладах загальної середньої освіти, регламентовано Положенням про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 23.04.2019 № 536 (далі – Положення).

Положенням визначено, що організація здобуття освіти за інституційною формою здійснюється відповідно до освітньої програми закладу освіти.

Навчальний час, у разі організації здобуття освіти за дистанційною формою, устанавлюється закладом освіти:

– на рівні початкової освіти – не більше 50 відсотків сумарної кількості навчальних годин інваріантної та варіативної складових навчального плану за типовою освітньою програмою;

– на рівнях базової середньої та профільної загальної середньої освіти – відповідно до навчального плану для заочної форми здобуття освіти за типовою освітньою програмою.

Порядок організації освітнього процесу за дистанційною формою здобуття освіти визначається Положенням про дистанційне навчання,

Рисунок 1. ЗУ «Про повну загальну середню освіту»

затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 (зі змінами) [9].

2. Закон України від 30.05.2020 № 540-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» [10].

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої корона вірусом SARSCoV» [36].

4. Постанова Головного державного санітарного лікаря України від 21.05.2020 № 25 «Тимчасові рекомендації щодо організації протиепідемічних заходів у закладах дошкільної освіти на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» [34].

5. Постанова Головного державного санітарного лікаря України від 30.07.2020 № 42 «Тимчасові рекомендації щодо організації протиепідемічних заходів у закладах освіти у період карантину в зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» [35] (рис. 2)

Рисунок 2. Постанова Головного державного санітарного лікаря України від 30.07.2020 № 42

6. Положення про дистанційне навчання, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 30.04.2013 № 703/23235 зі змінами і доповненнями, внесеними наказами Міністерства освіти і науки України від 01.06.2013 № 660, від 14.07.2015 № 761 [33].

7. Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.03.2020 № 406 «Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19» [25].

8. Лист Міністерства освіти і науки України від 23.03.2020 № 1/9-173 «Щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти під час карантину» [19].

9. Лист Міністерства освіти і науки України від 05.08.2020 № 1/9-420 «Щодо організації роботи закладів загальної середньої освіти у 2020-2021 навчальному році» [17].

10. Лист Міністерства освіти і науки України від 29.05.2020 № 1/9-292 «Щодо організації роботи закладів позашкільної освіти» [20].

11. Лист Міністерства освіти і науки України від 11.08.2020 № 1/9-430 «Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2020-2021 навчальному році» [18].

12. Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу ДСанПіН 5.5.2.008-01. [5].

13. Методичні рекомендації щодо встановлення гнучкого режиму робочого часу (ГРРЧ), затвержені наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 04.10.2006 № 359 [23].

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ

Дистанційне навчання в школах України, під час карантину стало справжнім викликом для кожного освітянина. Однак, питання назрівало вже давно. Кожного року щонайменше один раз на рік українські школи опинялись на карантині. У такому випадку учителі-предметники розпочинали роботу над ущільненням плану роботи, а план виховної роботи на цей час залишався поза увагою. Довготривалість карантину пов'язаного з пандемією COVID-19 дала поштовх для пошуків нових методів навчання, спонукала вчителів до виконання освітніх програм закладів освіти, зокрема засобом організації освітнього процесу із використанням технологій дистанційного навчання, що не передбачає відвідування закладів освіти її здобувачем. І якщо для навчання учнів існували методичні розробки, то ведення виховної роботи у школі залишилось поза увагою дистанційного навчання. Заклад освіти – це місце, у якому діти не тільки здобувають нові знання, а й спілкуються, грають, мають можливість проявити свої здібності у позакласних і позаурочних заходах [26].

Навчання з використанням дистанційних технологій стосується й класних керівників, які виконують аналітичну, організаторську, комунікативну та соціальну функції. Упровадження цифрових технологій допомагає класному керівнику мати більший авторитет та вплив на учнів при організації виховної роботи. Вихованців складно залучити до активної участі у виховній роботі, якщо не брати до уваги особливості світосприйняття сучасної молоді. Класний керівник повинен усвідомлювати, що він працює з поколінням Z (орієнтовні роки народження – із 2005 по теперішній час). Поки інші покоління обговорюють «технологи майбутнього», для цього покоління «майбутнє» вже настало. Вони не читають друкованих газет, не уявляють життя без інтернету і народилися вже зі сторінками у соцмережах. Вони не заблукають, тому що є навігатор, не будуть нерозумними, бо запитають у Siri чи Google. Якщо бєбі-бумери – це дискети, «ікси» – CD-диски, міленіали – флешки, то покоління Z можна порівняти з хмарним сховищем.

Щоб бути почутим, сучасний класний керівник мусить звертатися до учнів не тільки усно, а й надавати більшість інформації за допомогою цифрових та інтернет технологій [21].

Карантин не може стати перепоною для проведення класних годин, позанавчальних тематичних заходів, які допоможуть учням сформувати ціннісні орієнтири. Під час дистанційного навчання рекомендуємо використовувати наступні форми роботи: години спілкування в онлайн-режимі, запис привітань, обговорення тематичних відеороликів, онлайн-квести, онлайн-вікторини, фотозвіти (рис. 3).

Рисунок 3. Форми виховної роботи

За теперішніх умов важливою є активізація зусиль із підвищення духовного рівня учнівської молоді, формування в неї стійкої системи глибоких морально-духовних цінностей, оскільки саме вони складають основу мотиваційної сфери як особистості, так і суспільства в цілому.

Із метою формування в дітей справжніх людських цінностей, реалізації онлайн-проектів, годин спілкування в режимі онлайн пропонуємо скористатися такими інструментами, як Zoom, Google Classroom, Classtime, Kahoot, Teams (рис. 4).

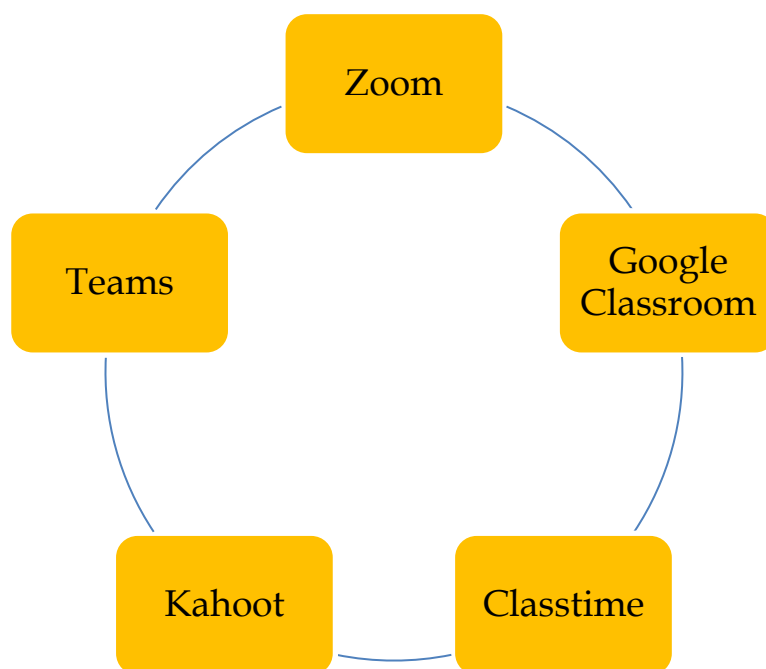

Рисунок 4. Онлайн інструменти

Соціальні мережі, віртуальні дошки урізноманітнюють взаємодію з учнями. Під час дистанційної виховної роботи педагоги обирають зручну для себе форму комунікації (рис. 5).

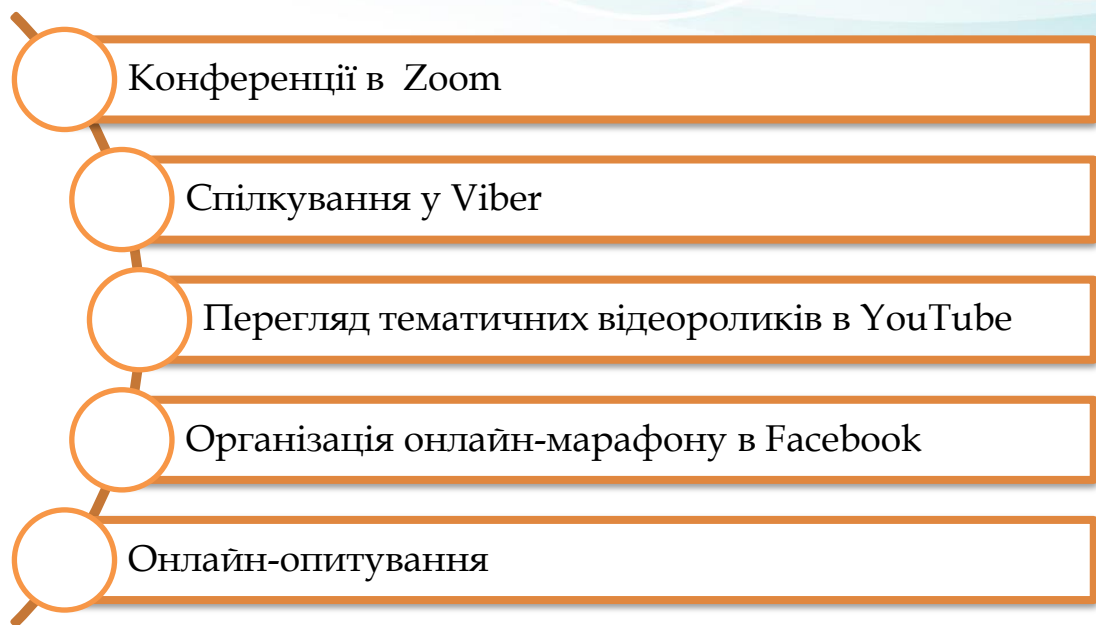

Рисунок 5. Форми комунікації під час дистанційного навчання

Класним керівникам необхідно зробити акцент на основних аспектах моделювання наскрізного виховного процесу, спрямованого на формування системи цінностей школярів, їх особистісної життєвої позиції як громадянина і патріота своєї держави. Результативними форматами дистанційної виховної роботи з національно-патріотичного виховання можуть стати проєкти та презентації з використанням мультимедійних технологій.

Рекомендуємо запропонувати учням створити власну пізнавальну презентацію на тему «Як бути патріотом, не виходячи з дому» або виконати завдання із запропонованої учителем презентації до Всесвітнього Дня вишиванки (<http://surl.li/wmto>) (рис 6.).

Рисунок 6. Розробка виховної години до Всесвітнього Дня вишиванки

Звертаємо увагу, що творчим командним змаганням є фотоквести, які варто використовувати під час дистанційного навчання.

З розробкою фотоквесту до Міжнародного дня обіймів класні керівники, педагоги-організатори можуть ознайомитися на сайті комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти у рубриці «Сторінка методиста» за посиланням – <http://surl.li/wmtp> (рис. 7).

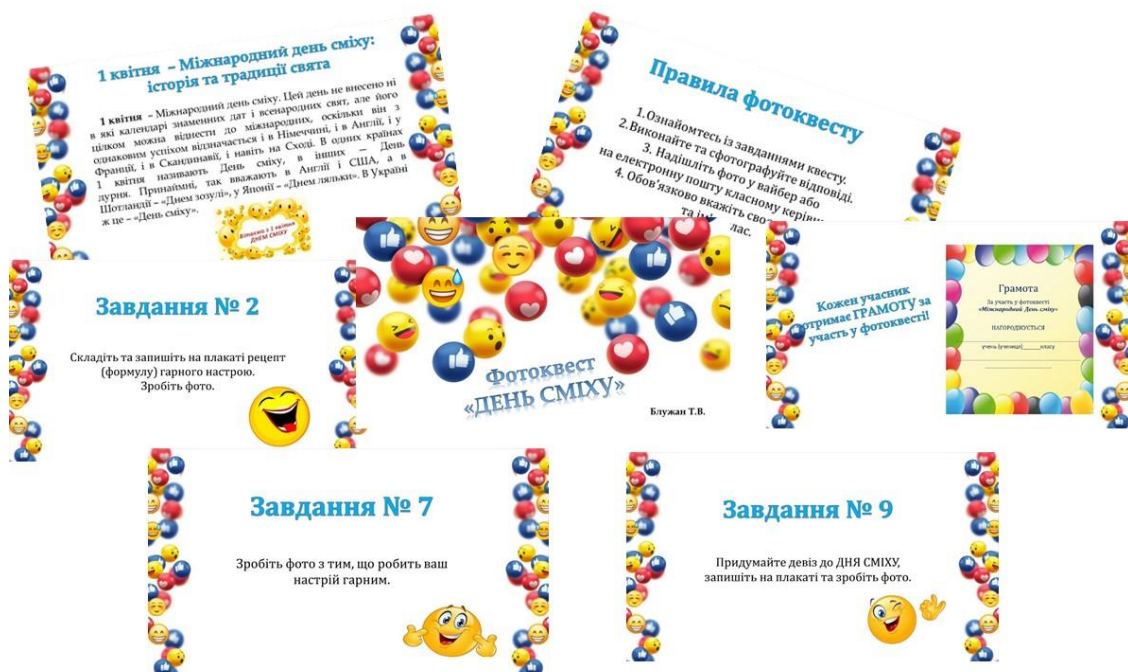

Рисунок 7. Розробка фотоквесту до Міжнародного дня обіймів

Для створення фотоквесту класним керівникам необхідно підготувати легенду, перелік завдань для фото (близько 20), продумати систему оцінювання, обрати формат роботи (індивідуальний, парний чи груповий), визначити територію для проведення, час на виконання завдань та формат перегляду фото.

Мета: учасники отримують перелік завдань, для виконання яких потрібно зробити фото. Час на виконання фото обмежується. Кількість локацій для фото та кількість людей на фото обмежує модератор гри.

Приклади легенд для фотоквесту:

- екологічні проблеми (проблема збереження води, війни та миру, сортування сміття);
- історія та географія (фото учнів в образах дослідників (Колумб відкриває Америку);
- жанри мистецтва (учнівський малюнок (фото «Світ природи», «Збережемо первоцвіти»)).

Рекомендуємо під час екологічного виховання використовувати наочні розробки для дітей:

- «Фактори, що згубно впливають на землю» (рис. 8).

Розробка складається з 11 плакатів «Фактори, що згубно впливають на землю», які пояснюють дітям, чому не можна смітити на вулиці, влаштовувати пожежі та які дії можуть зберегти екологію [31].

Рисунок 8. Фактори, що згубно впливають на землю

– *Кругообіг води у природі* (рис. 9).

Це пізнавальний та функціональний елемент оздоблення навчального класу. Розробка створена для того, щоб педагоги могли легко і просто пояснити дітям, як відбувається перебіг складних явищ у природі [41].

Рисунок 9. Кругообіг води в природі

– *Кругообіг води у природі* (рис. 10)

Ще один захопливий плакат про зв'язок елементів у природі. Розробка створена у вигляді кола й містить пусті поля для заповнення інформацією [30].

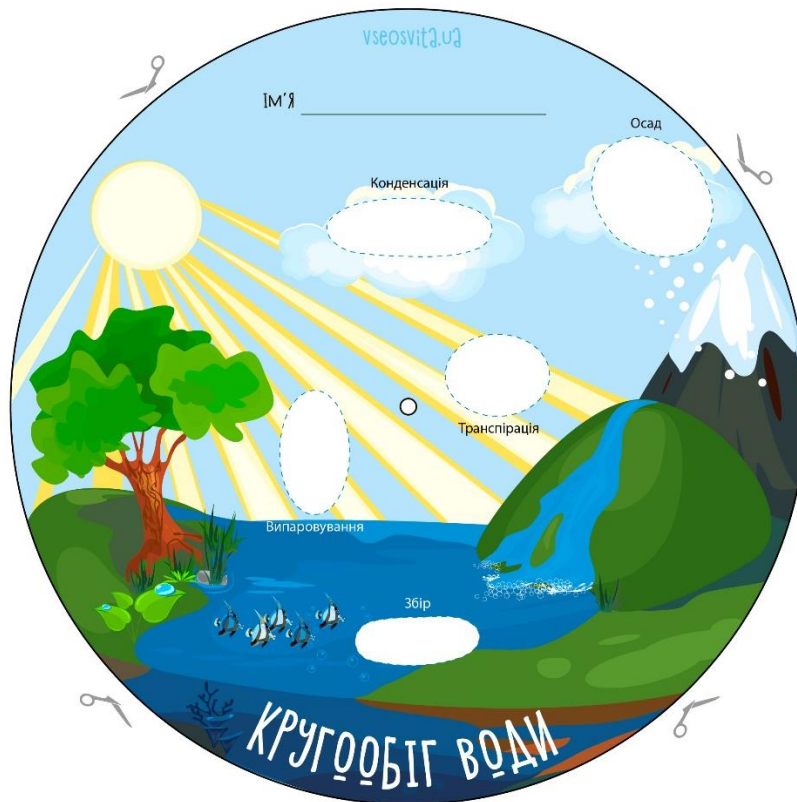

Рисунок 10. Кругообіг води у природі

– *Будова атмосфери* (рис. 11).

Неординарна розробка для розуміння будови атмосфери у вигляді кола. Складається легко, за допомогою клею [40].

Рисунок 11. Будова атмосфери

– *Геть пластикові вироби!* (рис. 12).

Найбільшу шкоду екології завдають саме пластикові відходи. Пропонуємо добірку реальних світлин глибин океану, морів та пляжів, які заповненні пластиком [8].

Рисунок 12. Шкода пластикових виробів»

– *Геть пластикові вироби!* (рис. 13).

Добірка мотиваційних плакатів, які закликають людей відмовитись від пластику й перейти до користування екопакетами чи паперовими пакетами [7].

Рисунок 13. Геть пластикові вироби

– *«Сортувати – це просто!»: пізнавальна гра для дітей* (рис. 14).

Гра-тренажер для дітей, яка навчить їх правильно сортувати сміття. Адже невідсортоване сміття забруднює землю та океани, руйнує екосистему [4].

Рисунок 14. «Сортувати – це просто!»: пізнавальна гра для дітей»

Важливою залишається дистанційна підтримка правовиховної роботи. Правове виховання потрібно будувати не тільки на формування правової культури дітей засобами накопичення правових знань, але й на правових переконаннях, навичках правомірної поведінки. Виховну роботу рекомендуємо спрямувати на підвищення рівня правової освіченості учня та вміння застосувати отримані знання у тій чи іншій життєвій ситуації, виховання почуття особистої гідності; віри у власні сили, поваги до себе та інших людей; усвідомлення гордості за свою сім'ю, рід, народ, державу, націю. Для глибшого та досконалішого здобуття правових знань радимо освітянам у нинішніх умовах заохочувати до співпраці в режимі онлайн працівників регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги в Сумській області, юристів, працівників поліції тощо.

Виховна робота під час дистанційного навчання потребує уваги і має багато відкритих питань. Але вже сьогодні можна, використовуючи сучасні он-лайн інструменти, сервіси та Інтернет ресурси, зробити учнівське дозвілля більш цікавим. Учні можуть відвідувати театри та музеї, приймати участь у виставках, створювати власні витвори мистецтва та арт-об'єкти, спілкуватись тощо. Можливості сучасних технологій безмежні і ще не досліджені [26].

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ

Виховна робота – це той аспект формування учнівської особистості, який не можна відкласти на потім. Навіть карантин не може стати перепоною для формування правильних цінностей та всебічного розвитку учнів [6]. Класні керівники володіють особливостями організації виховної роботи, але формат карантинного навчання додав нових форм: організація активу класу дистанційно, використання соцмереж для виховної роботи, виховна година в онлайн-режимі, і, звичайно, налагодження контакту «вчитель – учень – батьки».

Класний керівник в умовах дистанційного навчання виступає як:

- як *фасилітатор* забезпечує успішну групову комунікацію в умовах дистанціювання;
- як *тьютор* знає та вивчає проблеми кожного здобувача освіти, побут, ресурси сімейного та освітнього середовища; здатен прокладати разом з учнями шляхи їх адаптації в нових умовах та планувати подальший індивідуальний розвиток;
- як *партнер* ініціює та підтримує позитивну взаємодію на основі спільно вироблених правил співпраці відповідно змісту діяльності кожного, захищає права дитини, мотивує самоосвіту батьків;
- як *коуч* визначає та аналізує позитивний потенціал особистості кожного та супроводжує її розвиток, стає тренером у формуванні позитивних рис характеру, досвіду, цінностей у доцільно організованій, суспільно активній діяльності (рис.6) [6].

Рисунок 6. Класний керівник: психолог, модератор, тьютор, партнер, коуч

Наголошуємо, що для дієвої організації виховного процесу в умовах дистанційної роботи закладам загальної середньої освіти варто використовувати свої офіційні сайти, створивши окремий розділ, наприклад: «Працюємо дистанційно», «Виховний процес під час карантину», «Цікаві зустрічі в режимі OnLine» тощо.

Орієнтовна структура цього розділу може мати такі елементи:

- клас, у якому навчаються учні;
- виховна тема;
- посилання на електронні ресурси, які рекомендовано для перегляду;
- практичні завдання для виконання;
- терміни їх виконання;
- посилання та час проведення виховної години.

В умовах дистанційного навчання рекомендуємо організувати:

– *просвіту та профілактику* (на веб-сайтах закладів загальної середньої освіти, у чатах, в онлайн групах педагогів, батьків, учнів у телеграм, Viber та інші). Орієнтовна тематика: «Вплив зайнятості на зниження рівня тривоги й емоційного стану», «Як не піддатися загальній паніці», «Вплив засобів масової інформації на психіку дітей», «Поради щодо зберігання спокою», «Перебування в соцмережах під час карантину: фейки та перевірка фактів», «Як не перетворити дім на пастку для батьків та дітей – корисні поради», «Рекомендації для учасників освітнього процесу щодо заходів безпеки проти коронавірусу», «Як важливо навчитися опановувати себе та керувати своїми емоціями» та інші.

– *консультування індивідуальне або групове* (у онлайн режимі, Skype режимі, телефонному режимі та інші). Орієнтовна тематика: «Яким чином поліпшити соціальну ізоляцію?», «Які поради давати батькам і дітям під час карантину?», «Яким чином цікаво організувати спільне дозвілля?», «Як розмовляти з дітьми про коронавірус?» та інші.

– *зв'язки з громадськістю* (частково за допомогою доступних засобів зв'язку та телекомунікацій) [6].

Рекомендуємо класним керівникам матеріали, які можна запропонувати дітям для організації змістовного дозвілля під час дистанційного навчання:

1. Читання цікавих книжок та журналів.

– Чарівна скарбничка казок: народні казки, літературні казки, казки у віршах, легенди, аудіоказки (<http://skarbn4ka.com/>).

– Журнал для дітей віком від 4 до 10 років, їхніх батьків та педагогів (<https://jmil.com.ua/2020-1>).

2. Ведення читацького записника.

Важливо використовувати при цьому творчий підхід: ілюструвати події чи зображувати героїв твору; придумувати власну кінцівку чи змінювати сюжет.

3. Ведення власного щоденника, що сприятиме розвитку пам'яті, вмінню чітко, змістовно висловлюватись та рефлексувати.

4. Створення власного лепбука (<http://surl.li/wlxs>)

5. Колаж бажань з вирізок старих журналів.

6. Цікаві сайти для розвитку дітей:

– дитяча сторінка для маленьких українців: абетки, казки, усмішки, приказки, скоромовки, загадки, лічилки (<http://abetka.ukrlife.org>);

– дитячий сайт: читання, слухання улюблених казок (<http://kazkar.info/>);

– сайт для дітей та батьків: для виховання та розвитку дітей (<http://surl.li/wlxu>).

7. Перегляд повчальних мультфільмів:

Мультфільм «Дивовижні речі трапляються», що доступно розкажує про аутизм та прийняття людей з аутизмом (<http://surl.li/damr>);

добірка змістовних мультфільмів про досягнення мети, навчання та самостійність! Успішні люди, рухаючись до поставленої мети, навіть після безлічі невдалих спроб, не зупиняються! Однак скільки тих, хто, зазнавши невдачі, одразу опустив руки! А все чому? Тому що для втілення своїх бажань потрібна неймовірна сила волі, цілеспрямованість і мотивація! (<http://surl.li/wlyd>);

добірка яскравих мультфільмів про справжню дружбу та друзів. чому важливо цінувати дружбу та чи так легко відновити її, наприклад, після сварки (<http://surl.li/wlyh>);

скажи булінгу «Ні!»: 5 мультфільмів, які навчають цінувати кожного. Перегляд тематичних мультфільмів із подальшим їх обговоренням дозволить навчити школярів більш терпимо ставитись один до одного та попередити виникнення булінгу. Добірка змістовних мультфільмів, які навчають цінувати кожного, про події з життя тих, хто відрізняється від більшості у спільноті, їхній емоційний стан та способи вирішення конфліктних ситуацій (<http://surl.li/damp>).

8. Добірка повнометражних фільмів, з поясненням, у межах яких тем їх можна використовувати. До кожного фільму пропонуємо завдання та питання для обговорення.

«Моллі Мун і чарівний підручник гіпнозу» – фільм про чесність, щирість, мотиви вчинків, успіх. Навчальний процес: профорієнтація (<http://surl.li/wlyk>). Фільм можна також використовувати в межах теми про вибір професії. На початку фільму дія відбувається в дитячому будинку. Тут, окрім Моллі та вихованців, глядач знайомиться із директоркою, вихователькою, кухаркою, а також – бібліотекаркою. Окрім того, кожен із дітей має власні інтереси.

Пізніше в історії з'являється злодій Нокман та його мати, які замість того, аби обрати професію, вирішили жити за рахунок інших. Здійснивши подорож до Лондона, Моллі стає співачкою. Зрештою, вона розуміє, що без чарівного гіпнозу вона б не змогла стати такою успішною.

Завдання після перегляду фільму:

Аби пригадати розмаїття професій у світі, можна влаштувати швидку розминку. Учитель вказує на будь-якого гравця, називаючи літеру. Учень,

на якого вказали, повинен швидко назвати професію, яка починається на цю літеру.

«Хлопчик у золотих штанях» – фільм про стосунки батьків та дітей, добротність, соціальну нерівність, дружбу, взаємодопомогу. Навчальний процес: географія, основи економіки, людина і світ (<http://surl.li/wlyo>).

Фільм можна використати як приклад глобальних проблем людства: нестача продовольчих та інших життєво важливих ресурсів у певних країнах. Фільм зображує ситуацію, де у одній частині людей є надлишок ресурсів, в іншій – мінімум.

Завдання після перегляду фільму:

Гра «Передай емоцію». Дитині дають завдання передати «по ланцюжку» певне почуття за допомогою міміки, жестів, дотиків. Коли діти передали його по колу, можна обговорити, який саме настрій був вказаний. Потім ведучим стає будь-хто охочий.

Запропонуйте учням зобразити суспільство, в якому доходи є рівномірними. Чи можливо це в межах однієї країни, усього світу? Якими будуть основні правила розподілу ресурсів?

«Люблю тебе, мамо» – фільм про стосунки батьків та дітей, любов до батьків, обман як механізм захисту, значення совісті в підлітковому віці, дружбу в підлітковому віці (<http://surl.li/wlzt>).

Завдання після перегляду фільму:

Попросіть кожного учня виділити три факти про себе: два правдивих та один хибний. Кожен із пари має назвати своєму партнерові ці факти. Після чого той має вибрати один факт, який він вважає хибним. Партнери говорять одне одному, чи відгадали вони, але роблять це так, щоб інші учасники не чули. Далі учасники обирають, хто з них презентуватиме власні три факти всій команді. Так робить кожна пара. Обраний представник пари називає факти про себе всій команді, яка має відгадати, де обман. Потім команда обирає одного учасника, який має назвати факти про себе учаснику іншої команди. Виграє та команда, обман якої не було відгадано.

Мета гри: уміти виділяти правду та обман; вигадувати факти, які виглядають реальними, розвиваючи фантазію.

«Завтра» – фільм про екоактивізм, подолання екологічної кризи, шляхи порятунку довкілля. Навчальний процес: географія, екологія, основи економіки (<http://surl.li/wmbi>).

На уроках екології та виховних годинах з дітьми можна розглянути глобальні екологічні проблеми та шляхи їх вирішення.

Завдання після перегляду фільму:

Гра «Природа в моєму житті». Дітям треба шматочки паперу та ручки – за кількістю учасників. Кожному учневі пропонують написати у стовпчик цифри від 1 до 10 й письмово закінчити висловлювання «Природа для мене...». Після того, як учасники напишуть, їм треба розповісти групі про свій досвід взаємодії з природою.

«Операція «Арктика» – фільм про адаптацію дітей у новому середовищі та колективі, стосунки дітей у сім'ї, виживання в екстремальних умовах. Навчальний процес: історія, географія, екологія, основи здоров'я (<http://surl.li/wmbm>).

У фільмі однією з важливих ліній є пристосування дітей до нового оточення. З подій на початку стрічки стає зрозуміло, що сім'я постійно переїжджає з місця на місце через роботу батьків. Дітям складно сприймати наступний переїзд. Втім, вони звикли. І вже самі пропонують мамі не розпаковувати речі, оскільки наступний переїзд не за горами.

Завдання після перегляду фільму:

Об'єднайте дітей на команди по 4-5 учнів; опишіть умови, в які вони потрапили (пустеля, засніжені гори, джунглі, сибірський ліс, тропічний острів тощо) та предмети, які в них є (одяг, мотузка, аптечка, ніж, валіза, жіноча сумочка тощо). Попросіть дітей скласти план дій, уявивши, що вони пасивно очікують на порятунок. А також – в іншій ситуації: коли самостійно шукають шлях, щоб повернутись додому.

Наголошуємо, що освітній проєкт Всеосвіта постійно організовує дистанційні конкурси. З умовами проведення конкурсів можна ознайомитись за посиланням: <https://cutt.ly/UWaLCKY> [6].

Під час дистанційного навчання варто використовувати такі методи і форми роботи, які б об'єднували учнів, хай навіть і на відстані. Такими формами, безперечно, є інтерактивні:

– *проєкти і презентації* – дистанційне навчання дає можливість по новому опанувати різноманітні інтерактивні методи з використанням мультимедійних технологій. Рекомендуємо запропонувати учням самим виступити у ролі вчителя і створити навчальну презентацію за однією із проблемних тем: «Як бути патріотом в період карантину?», «Що станеться, якщо я зараз піду грати футбол із друзями?», «Як швидше подолати вірус?» та ін.

– *віртуальне відвідування музеїв* – дистанційне навчання – не означає, що не можна відвідати музей. У ці дні учні можуть повною мірою насолодитися віртуальними музеями України та світу, відвідати Помпеї. Пізнати славне минуле України і осягнути українську історичну спадщину можна відвідуючи вітчизняні музеї: на офіційних сайтах практично кожного обласного музею є функція віртуальних відвідувань.

Рекомендуємо посилання на провідні музеї світу, які оцифровують свої колекції і викладають у вільний доступ зображення шедеврів:

– Меморіальний музей акад. Г.С. Писаренка (<https://museum-portal.com/ua/museum/memorialniy-muzej-academica-g-s-pysarenka>);

– Державний музей авіації Національного авіаційного університету. (<https://museum-portal.com/ua/museum/derjavnyj-muzej-aviatsiyi-natsionalnogo-aviatsiynogo-universytetu>).

– Музей цікавої науки (<https://museum-portal.com/ua/museum/muzej-cikavoi-nauki>);

– Топ-10 найкращих віртуальних екскурсій у світі (<https://www.unian.ua/tourism/lifehacking/10922612-top-10-naykrashchih-virtualnih-ekskursiy-u-sviti.html>);

– 10 найкращих музеїв світу, які можна відвідати онлайн (<https://osvitoria.media/news/10-najkrashhyh-muzeyiv-svitu-yaki-mozhna-vidvidaty-onlajn/>);

– Музеї світу онлайн: чим зайнятися на карантині (https://ye.ua/kultura/47975_Muzeyi_svitu_onlayn_chim_zaynyatisya_na_karantini.html);

– Подорож не виходячи з дому: 39 музеїв світу, які можна побачити онлайн (<https://vn.20minut.ua/kultura/podorozh-ne-vihodyachi-z-domu-39-muzeyiv-svitu-yaki-mozhna-pobachiti-o-11042651.html>);

– Музеї світу (<http://www.chl.kiev.ua/default.aspx?id=5673>)[12].

Інтерв'ю. Ця форма роботи можлива у двох варіаціях:

– перша – учні візьмуть інтерв'ю у своєї рідні стосовно, до прикладу, подій Помаранчевої революції;

– друга – учитель візьме інтерв'ю у когось з шанованих знавців історії в прямому ефірі під час відео-конференції.

Квест. Для прикладу, один із батьків завчасно може підготувати квест удома й бути його ведучим. На видному місці варто розташувати плакат-привітання типу «Вітаю тебе, друже, у домашньому квесті». Завдання можуть бути різними і після кожного виконаного етапу ведучий дає підказку про те, де шукати наступне завдання.

Он-лайн заняття. «Я залишаюся вдома, бо я свідомий громадянин» – у режимі онлайн-конференції учитель розкаже учням важливість самоізоляції. Той факт, що все відбувається з допомогою техніки, дозволить вчителю під час тренінгу бути «закадровим голосом», а діти будуть зосереджені на наочній інформації на екрані свого комп'ютера чи телефона і в результаті зможуть краще освоїти матеріал [6].

Проект «Поясни». Учні, за допомогою презентації чи відеоряду, мають пояснити своїм молодшим братам чи сестрам, або друзям що зараз відбувається у світі і чому це так важливо дотримуватися умов карантину.

Вікторина у Viber. Один із найзручніших додатків для швидкого зв'язку. За допомогою цього додатка можна провести вікторину стосовно найближчої історичної дати. Учні мають підготуватися самостійно до вікторини, а потім вже грати. Під час вікторини учні покращать свої навички з пошуку інформації та швидкості набору тексту, а також розвиватимуть критичне мислення [6].

Звертаємо увагу, що дистанційне навчання та виховання – не перешкода для творчості. Дуже важливо, щоб дні перебування на дистанційці були сповнені змістовними, ціннісними активностями. Тому рекомендуємо корисні посилання для самостійної творчості:

– пасхальний вінок. Майструємо з дітками. Великодній декор з паперу (<https://www.youtube.com/watch?v=J6vAsh482Gs&feature=>

[share&fbclid=IwAR0H1HBrR1RzxAJz1SxUmnBlkEcWSwc_b2gnjMHIT_b21R8mkcgLwNJdjDA](#)) [28].

– вироби із макаронних виробів (<https://www.samotuzhky.com.ua/35466>) [1].

– ідеї для вітальної листівки (<https://www.youtube.com/watch?v=fWOWGp9f3GU>) [14].

– шиємо ялинкові прикраси: ідеї та викрійки (<https://www.samotuzhky.com.ua/76323?fbclid=IwAR2SMk9qHvMJ97AqwEBnICTYiXs6n-KW40kSmqv8Vm1hby7GOaBn5MFrPrE>) [47].

– зимові поробки: зустрічаємо зиму яскраво (<https://naurok.com.ua/post/zimovi-porobki-yak-vhopiti-shmatochok-zimi-ta-zrobiti-yaskravishoyu?fbclid=IwAR16F2wXuSWWl8Yiisn4cOtmLqZRgGPokTFX1GQbrWz7wyLkq0eshYrh6I>) [13].

– новорічні вироби в техніці квілінг (<https://vdomadobre.info/rukodillya/novorichni-virobi-v-tehnici-kviling.html?fbclid=IwAR13hJ-LZSBKbv0ooe73iVfp7jEvpgd3Wiy5N2uABdFT74bqRZPgLJsyS2Y>) [27].

– саморобки до 8 березня (<http://www.kidmade.com.ua/ukr/catalog/gifts-for-mom-8-march/>) [45].

– подарунок до дня учителя своїми руками: найкращі ідеї та майстер-класи (<https://joy-pup.com.ua/creative-ua/podarunok-vchitelju-svojimi-rukami/>) [32].

– «Листівки-саморобки до Дня вишиванки» (<https://vseosvita.ua/library/tvorca-majsterna-listivki-samorobki-do-dna-visivanki-283589.html>) [16].

Наголошуємо, що в організації дистанційного навчання та виховання слід звернути увагу саме на умови для покращення здоров'я учнів. Пропонуємо цікаві руханки, які неодмінно додадуть яскравості, а головне – користі роботі вдома. Особливо вони стануть корисними учителю, класному керівникові, педагогу-організаторові, який працює з учнями молодшої, середньої школи та старшої школи.

– Кроком руш – Baby Shark Українською – Дитячі Пісні – З Любов'ю до Дітей (https://www.youtube.com/watch?v=cUmvYKFcP2g&list=PLElG6fwk_0UmWfbppU9Y_Qp8kOGDOvfDs&index=5) [15].

– Пісня про футбол (https://www.youtube.com/watch?v=F_DhrpzzQw4&list=PLElG6fwk_0UmWfbppU9Y_Qp8kOGDOvfDs&index=27) [29].

– Зарядка. Фізкультхвилинка розминка (https://www.youtube.com/watch?v=A09aJ3gvLWs&list=PLElG6fwk_0UmWfbppU9Y_Qp8kOGDOvfDs&index=3) [11].

– Руханка для дітей (https://www.youtube.com/watch?v=Hxaxd229Kt8&list=PLElG6fwk_0UmWfbppU9Y_Qp8kOGDOvfDs&index=15) [43].

– Фізкультура-руханка (<https://www.youtube.com/watch?v=n6fQpQ4c5qU>) [46].

- Руханка «Ведмідь Чарлі «Агаду» (<https://youtu.be/VtEcBI8kRo>) [42].
- Руханка-зарядка (фізкультхвилинка) «Раз, два, три» для дітей (<https://www.youtube.com/watch?v=BPc8GuNw6BI>) [44].
- Ранкова руханка для батьків і дітей (<https://www.youtube.com/watch?v=EiirltdpC-A>) [38].
- Відео: 19 фізкультхвилинок на різний вік і смак (<https://osvitanova.com.ua/posts/3596-video-19-fizkulthvylynok-na-riznyi-vik-i-smak>) [2].

Наголошуємо, що суттєвою допомогою в процесі дистанційної підтримки освітнього процесу можуть стати фонди віртуальних інтернет бібліотек:

- Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського (www.nbuv.gov.ua) [6];
- Національна бібліотека України для дітей (www.chl.kiev.ua/) [6];
- Українська електронна бібліотека: історія, публіцистика, художня література (exlibris.org.ua) [6];
- Електронні видання Українського інституту національної пам'яті. (<https://old.uinp.gov.ua/ebooks>) [6].

Звертаємо увагу класних керівників, що інтернет як будь-яка складна інфраструктура, містить багато небезпек, нехтування якими може призвести не просто до втрати спокою, але й до істотних грошових коштів. Кожен, хто працює з мережею, щоб не випробовувати на собі її «темні» сторони, повинен знати потенційні джерела небезпеки та вміти захищати себе, близьких і друзів.

Он-ляндія – це казкова веб-країна, де діти почувають себе захищеними. Вони знають, як правильно користуватися перевагами Інтернету. Цей сайт містить матеріали для дітей, батьків і вчителів (інтерактивні сценарії, короткі тести, готові плани уроків), завдяки яким діти зможуть освоїти основи безпечної роботи в Інтернеті. На сайті подано доступну, практичну інформацію з Інтернет-безпеки, ознайомившись з якою навіть починаючі користувачі зможуть ефективно використовувати ресурси мережі й захистити себе від небажаного контенту. Інформація для підготовки вчителів від програми «Онляндія – безпека дітей в Інтернеті» – (<http://surl.li/mxmp>) [6].

Корисні посилання для безпечної роботи в інтернеті:

- Безпека в Інтернеті: що потрібно знати (<https://pon.org.ua/novyny/5427-bezpeka-v-nternet-scho-potrбно-znati.html>) [6].
- 11 правил безпеки в інтернеті, яких батьки мають навчити дітей (<https://life.pravda.com.ua/society/2016/09/2/217608/>) [6].
- Безпека дітей в інтернеті (<https://mon.gov.ua/ua/osvita/pozashkilna-osvita/vihovna-robotata-zahist-prav-ditini/bezpeka-ditej-v-interneti>) [6].

– Інформаційний матеріал про «Безпеку в інтернеті» (<http://stepmnvk.net.ua/bezpeka-v-interneti.html>) [6].

– «Безпека в інтернеті – це як власна гігієна: про неї треба дбати щодня» (https://zaxid.net/bezpeka_v_interneti_tse_yak_vlasna_gigiyena_pro_neyi_treba_dbati_kilka_raziv_na_den_n1456337) [6].

– Безпека дітей в Інтернеті (<http://youtube.com/watch?v=dJn2g2zxOik>) [6].

– Безпека в Інтернеті для дітей (<http://youtube.com/watch?v=1c6RMovuir0>) [6].

– Корисні підказки 2. Увага! Інтернет! (<http://youtube.com/watch?v=yqVAqanYe-g>) [6].

– Правила з Інтернет-безпеки для дома (<https://www.youtube.com/watch?v=MfTGJJmDP50>) [6].

– Розкажіть дітям про безпеку в інтернеті (<https://www.youtube.com/watch?v=kfAIXHzKurI>) [6].

Міністерство цифрової трансформації у партнерстві з ЮНІСЕФ розробило освітній серіал про кібербулінг для підлітків. Безкоштовно подивитися його можна за посиланням: <https://nus.org.ua/news/mintsyfrastvoryla-osvitnij-serial-pro-kiberbuling-dlya-pidlitkiv/c> [24].

Радимо дистанційно комунікувати з учнями! Та принагідно, нагадуємо, що Національна гаряча лінія з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації «Ла Страда – Україна» працює у звичайному режимі – безкоштовно, анонімно, конфіденційно. Усі можуть звернутися (або перенаправити до фахівців) за номерами: 0 800 500 335 (зі стаціонарних) або 116 123 (з мобільних), коли потребуватиме допомоги [22].

ПСИХОЛОГІЧНІ ПОРАДИ КЛАСНИМ КЕРІВНИКАМ ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ

Під час дистанційного навчання важливо турбуватися про емоційний стан дітей.

Рекомендуємо класним керівникам скористатися психологічними порадами, які допоможуть учням впоратися зі стресовою ситуацією під час дистанційного навчання [48]:

Дотримуватися графіка

Під час карантину учням важливо підтримувати звичайний розпорядок дня. У дітей може виникнути велика спокуса оголосити карантин додатковими канікулами і цілий день сидіти перед екраном телевізора. Але зміна графіка також може викликати стрес. Рекомендуємо написати на аркуші паперу або на стікерах докладний розпорядок дня і розмістити його так, щоб діти постійно його бачили. Важливо, щоб у них були чіткі очікування щодо того, що буде відбуватися упродовж дня – коли буде час для навчання, а коли – для читання й відпочинку.

Підтримувати контакт із друзями та близькими

Пандемія коронавірусу в Україні позбавила людей «живого» спілкування, посиденьок з друзями та прогулянок на свіжому повітрі. Проте, відверті розмови у наш час можливо повернути за допомогою мережі Інтернет. Не варто ігнорувати спілкування з друзями. Найкращим способом повернути «живий контакт» стануть відеодзвінки. Спілкування з товаришами, однокласниками потрібне для підтримки нервової системи для того, щоб відволіктися та отримати підтримку від близьких. Психологами доведено, що коли людина говорить про свої проблеми та переживання, їй стає набагато легше. Тому, такий спосіб комунікації для дітей буде своєрідними ліками. Дуже важливо підтримувати контакт з друзями – це знизить рівень стресу. Також варто спілкуватися з близькими і родичами, яких тимчасово не можна відвідати особисто. Використовувати Viber або інші відеочати, спілкуватися в месенджерах і соцмережах.

Влаштувати танцювальні вечірки з батьками

Якщо карантин не дозволяє відвідувати багатолюдні місця, можна влаштувати танцювальну вечірку вдома. Все, що потрібно, – знайти в Інтернеті улюблену музику.

Під час карантину використовуйте електронні пристрої з розумом

До негативного впливу сучасних гаджетів не відноситься випромінювання, але при неправильному дозуванні екранного часу і неадекватному його розподілі, їх використання може негативно впливати на нервову систему дітей, їх зір, сприяти ожирінню і неправильному обміну речовин. Отже, потрібно знати і дотримуватися певних правил, розроблених медичними працівниками та науковцями, використання цифрових гаджетів.

Порядок у гаджетах – порядок у голові. Видалення непотрібних фотографій, контактів, додатків дає відчуття того, що оновлення відбувається.

Брати участь у домашніх справах

Домашні обов'язки потрібні для того, щоб учні здобули навички, які будуть корисні у дорослому житті. Розвиток цих умінь додасть впевненості в майбутньому.

Читати книги

Читання знижує стрес. Психологами доведено, що лише шість хвилин читання знижує рівень стресу на 65%. Навіть рятує від нудьги. Цікавий сюжет художнього твору відволікає від проблем та заспокоює.

Читання – це найкращий спосіб відволіктися від негативу. Читання одночасно розвиває, відволікає та заспокоює. Наразі це хороший спосіб для дітей отримати нові позитивні емоції. Під час читання людина проживає історію головного героя та відчуває такі емоції, які відчув книжковий персонаж. Рекомендуємо під час карантину надати перевагу позитивним книжкам.

Онлайн-навчання та самоосвіта

Період карантину – це найкращий момент, щоб діти нарешті довели свої справи до кінця, які постійно відкладалися на потім. Можливо, у дитини було бажання вивчити англійську, зайнятися бісероплетінням, чи стати відмінником у своєму класі? На карантині є час, щоб зайнятися самоосвітою.

Заняття спортом

Частіше за все учні відкладають фізичні вправи на завтра, чи, можливо, на понеділок. Та під час дистанційного навчання фізичне навантаження як ніколи актуальне, адже карантин позбавив прогулянок та постійного руху. Рух потрібен не лише для підтримки фізичного здоров'я, а й психологічного. Діти можуть постійно відчувати апатію та втому через брак фізичного навантаження. Рекомендуємо здобувачам освіти спробувати раз на день займатися спортом хоча б 15 хвилин, щоб одразу відчути прилив енергії та заряд мотивації. Спорт та правильне харчування покаже результати вже до кінця карантину. Це найкраще, що варто зробити для себе.

Ревізія гардеробу

Інспектування гардеробу – це заспокійливе заняття та своєрідний ритуал прощання зі старими речами. З психологічної точки зору, це даватиме дітям надію на те, що у їхнє життя прийде щось нове, навіть якщо це буде кофтинка чи новий м'яч.

Кулінарні експерименти

Кулінари доводять, що можна створити безліч корисних та вишуканих страв зі звичайних продуктів, що знаходяться у холодильнику. З давніх часів, процес готування їжі вважали своєрідним видом медитації, який розслабляв, відновлював та посилював психологічний стан людини. Насправді процес кулінарії дуже заспокоює нервову систему та наповнює

людину новими емоціями. Рекомендуємо дітям проявити ініціативу, уявити себе кулінарами та приготувати смачну страву для всієї родини.

Перегляд фільмів

Фільми – це хороша платформа для польоту фантазії, розвитку аналітичного мислення та відпочинку. Звертаємо увагу, що дітям краще переглядати позитивні та мотиваційні фільми. Серед жанрів це можуть бути комедії, детективи, історичні кінострічки. Фільм може подіяти, як антистресова пігулка. Також дитина отримає заряд позитивної енергії.

Хобі

Можливо, через брак часу учні забули, що уміють добре вишивати чи малювати. Якщо це дійсно так, то під час дистанційного навчання саме час повернутися до справи, яка надихає. Рекомендуємо займатися хобі для підтримки психологічного стану. Потрібно дати волю емоціям, фантазії та натхненню. Дрібна моторика безпосередньо впливає на мозок. Заняття улюбленою справою дуже терапевтує та розслабляє. Творчість – це хороше місце для звільнення від поганих емоцій.

На допомогу дітям та дорослим стануть у нагоді розмальовки-антистрес, які можна завантажити за посиланням: <https://deti-online.com/raskraski/antistress/> [39] (рис. 7).

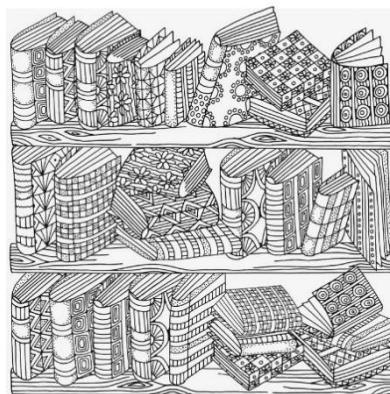

Рисунок 7. Приклади розмальовок-антистрес

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Вироби із макаронних виробів. URL: <https://www.samotuzhky.com.ua/35466>.
2. Відео: 19 фізкультхвилинок на різний вік і смак. URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/3596-video-19-fizkultkhvylynok-na-riznyi-vik-i-smak>.
3. Відповіді на поширені запитання щодо організації освітнього процесу в умовах карантинних обмежень. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/vidpovidi-na-poshireni-zapitannya-shodo-organizaciyi-osvitnogo-procesu-v-umovah-karantinnih-obmezhen>.
4. Гра-тренажер для дітей «Сортувати – це просто!»: пізнавальна гра для дітей. URL: <https://vseosvita.ua/library/sortuvati-ce-prosto-piznavalna-gra-dla-ditej-125479.html>.
5. Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу ДСанПіН 5.5.2.008-01. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0063588-01#Text>.
6. Дистанційний формат взаємодії суб'єктів освітньої діяльності : методичні рекомендації / за ред. І. В. Удовиченко. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2021. 198 с. URL: <http://surl.li/svel>.
7. Добірка мотиваційних плакатів «Геть пластикові вироби!». URL: <https://vseosvita.ua/library/denbezpohietilenu-abo-get-plastikovi-virobi-138304.html>.
8. Добірка світлин «Геть пластикові вироби!». URL: <https://vseosvita.ua/library/get-plastikovi-virobi-138311.html>.
9. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
10. Закон України від 30.05.2020 № 540-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20#Text>.
11. Зарядка. Фізкультхвилинка розминка. URL: https://www.youtube.com/watch?v=A09aJ3gvLWs&list=PLElG6fwk_0UmWfbppU9Y_Qp8kOGDOvfDs&index=3.
12. Заступнику директора з виховної роботи – на допомогу в організації виховного процесу учнів під час карантинних заходів. URL:

<http://www.soippo.edu.ua/index.php/storinka-metodysta?id=468:2013-06-04-12-07-21>.

13. Зимові поробки: зустрічаємо зиму яскраво. URL: <https://naurok.com.ua/post/zimovi-porobki-yak-vhopiti-shmatochok-zimi-ta-zrobiti-yaskravishoyu?fbclid=IwAR16F2wXuSwwI8Yiisn4cOtmLqZRgGPokTFX1GQbrWz7wyLkq0eshYrh6I>.
14. Ідеї для вітальної листівки. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=fWOwGp9f3GU>.
15. Кроком руш – Baby Shark Українською – Дитячі Пісні – З Любов'ю до Дітей. URL: https://www.youtube.com/watch?v=cUmvYKFcP2g&list=PLEIG6fwk_0UmWfbppU9Y_Qp8kOGDOvfDs&index=5.
16. «Листівки-саморобки до Дня вишиванки». URL: <https://vseosvita.ua/library/tvorca-majsterna-listivki-samorobki-do-dna-visivanki-283589.html>.
17. Лист Міністерства освіти і науки України від 05.08.2020 № 1/9-420 «Щодо організації роботи закладів загальної середньої освіти у 2020-2021 навчальному році». URL: <https://cutt.ly/hfwNEip>.
18. Лист Міністерства освіти і науки України від 11.08.2020 № 1/9-430 «Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2020-2021 навчальному році». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-metodichnih-rekomendacij-pro-vikladannya-navchalnih-predmetiv-u-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti-u-20202021-navchalnomu-roci>.
19. Лист Міністерства освіти і науки України від 23.03.2020 № 1/9-173 «Щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти під час карантину». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-organizaciyi-osvitnogo-procesu-vzakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti-pid-chas-karantinu>.
20. Лист Міністерства освіти і науки України від 29.05.2020 № 1/9-292 «Щодо організації роботи закладів позашкільної освіти». URL: <https://cutt.ly/Dfw021L>.
21. Мазуренко М. П. Організація виховної роботи під час дистанційного навчання. URL: <https://vseosvita.ua/library/organizacia-vihovnoi-roboti-pid-cas-distancijnogo-navcanna-415629.html>.
22. Методичні рекомендації для заступників директорів з виховної роботи щодо організації виховної роботи в закладах загальної середньої освіти на 2020-2021 навчальний рік. URL: <http://www.soippo.edu.ua/index.php/34-2010-11-24-15-07-23/3918->

[metodichni-rekomendatsiji-organizovanij-pochatok-2020-2021-n-r-kompetentnisno-integrovanij-pidkhid.](#)

23. Методичні рекомендації щодо встановлення гнучкого режиму робочого часу (ГРРЧ), затверджені наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 04.10.2006 № 359. URL: [https://dtk.com.ua/show/2cid04507.html.](https://dtk.com.ua/show/2cid04507.html)
24. Мінцифра створила освітній серіал про кібербулінг для підлітків. URL: [https://nus.org.ua/news/mintsyfra-stvoryla-osvitnij-serial-pro-kiberbuling-dlya-pidlitkiv/.](https://nus.org.ua/news/mintsyfra-stvoryla-osvitnij-serial-pro-kiberbuling-dlya-pidlitkiv/)
25. Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.03.2020 № 406 «Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19». URL: [https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-organizacijni-zahodi-dlya-zapobigannya-poshirennyu-koronavirusu-s-ovid-19.](https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-organizacijni-zahodi-dlya-zapobigannya-poshirennyu-koronavirusu-s-ovid-19)
26. Нікітенко М. С. Організація виховної роботи у школі в умовах дистанційного навчання. URL: [https://genezum.org/library/organizaciya-vihovnoi-roboty-u-shkoli-v-umovah-dystanciynogo-navchannya.](https://genezum.org/library/organizaciya-vihovnoi-roboty-u-shkoli-v-umovah-dystanciynogo-navchannya)
27. Новорічні вироби в техніці квілінг. URL: [https://vdomadobre.info/rukodillya/novorichni-virobi-v-tehnici-kviling.html?fbclid=IwAR13hJ-LZSBKbv0ooe73iVfp7jEvpd3Wiy5N2uABdFT74bqRZPgLJsyS2Y.](https://vdomadobre.info/rukodillya/novorichni-virobi-v-tehnici-kviling.html?fbclid=IwAR13hJ-LZSBKbv0ooe73iVfp7jEvpd3Wiy5N2uABdFT74bqRZPgLJsyS2Y)
28. Пасхальний вінок. Майструємо з дітками. Великодній декор з паперу. URL: [https://www.youtube.com/watch?v=J6vAsh482Gs&feature=share&fbclid=IwAR0H1HBrR1RzxAJz1SxUmnBlkEcWSwc_b2gnjMHIT_b21R8mkcgLwNJdjDA.](https://www.youtube.com/watch?v=J6vAsh482Gs&feature=share&fbclid=IwAR0H1HBrR1RzxAJz1SxUmnBlkEcWSwc_b2gnjMHIT_b21R8mkcgLwNJdjDA)
29. Пісня про футбол. URL: [https://www.youtube.com/watch?v=F_DhrpzzQw4&list=PLElG6fwk_0UmWfbppU9Y_Qp8kOGDOvfDs&index=27.](https://www.youtube.com/watch?v=F_DhrpzzQw4&list=PLElG6fwk_0UmWfbppU9Y_Qp8kOGDOvfDs&index=27)
30. Плакат «Кругообіг води у природі». URL: [https://vseosvita.ua/library/krugoobig-vodi-u-prirodi-247655.html.](https://vseosvita.ua/library/krugoobig-vodi-u-prirodi-247655.html)
31. Плакат «Фактори, що згубно впливають на землю». URL: [https://vseosvita.ua/library/fakti-so-zgubno-vplivaut-na-zemlu-126125.html.](https://vseosvita.ua/library/fakti-so-zgubno-vplivaut-na-zemlu-126125.html)
32. Подарунок до дня учителя своїми руками: найкращі ідеї та майстер-класи. URL: [https://joy-pup.com/ua/creative-ua/podarunok-vchitelju-svojimi-rukami/.](https://joy-pup.com/ua/creative-ua/podarunok-vchitelju-svojimi-rukami/)
33. Положення про дистанційне навчання, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 30.04.2013 № 703/23235 зі змінами і доповненнями, внесеними наказами Міністерства освіти і науки України від 01.06.2013 № 660, від 14.07.2015 № 761. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text.](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text)

34. Постанова Головного державного санітарного лікаря України від 21.05.2020 № 25 «Тимчасові рекомендації щодо організації протиепідемічних заходів у закладах дошкільної освіти на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)». URL: <https://cutt.ly/lDnc928>.
35. Постанова Головного державного санітарного лікаря України від 30.07.2020 № 42 «Тимчасові рекомендації щодо організації протиепідемічних заходів у закладах освіти у період карантину в зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)». URL: <https://cutt.ly/UdNQjD4>.
36. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої корона вірусом SARSCoV». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF#Text>.
37. Про особливості специфіки дистанційного навчання в початковій школі. URL: <https://vseosvita.ua/library/dopovid-na-temu-pro-osoblivosti-specifiki-distancijnogo-navcanna-v-pocatkovij-skoli-401539.html>.
38. Руханка для батьків і дітей. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=EiirltdpC-A>.
39. Розмальовки-антистрес. URL: <https://detionline.com/raskraski/antistress/>.
40. Розробка «Будова атмосфери». URL: <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-budova-atmosferi-246283.html>.
41. Розробка «Кругообіг води у природі». URL: <https://vseosvita.ua/library/krugoobig-vodi-v-prirodi-66613.html>.
42. Руханка «Ведмідь Чарлі «Агаду». URL: <https://youtu.be/VtEcBIn8kRo>.
43. Руханка для дітей. URL: https://www.youtube.com/watch?v=Hxaxd229Kt8&list=PLElG6fwk_0UmWfbppU9Y_Qp8kOGDOvfDs&index=15.
44. Руханка-зарядка (фізкультхвилинка) «Раз, два, три» для дітей. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=BPc8GuNw6BI>.
45. Саморобки до 8 березня. URL: <http://www.kidmade.com.ua/ukr/catalog/gifts-for-mom-8-march/>.
46. Фізкультура-руханка. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=n6fQpQ4c5qU>.
47. Шиємо ялинкові прикраси: ідеї та викрійки. URL: <https://www.samotuzhky.com.ua/76323?fbclid=IwAR2SMk9qHvMJ97AqwEBnICTYiXs6n-KW40kSmqv8Vm1hby7GOaBn5MFrPrE>.
48. Як розважити дитину під час карантину. URL: <https://naurok.com.ua/yak-rozvazhiti-ditinu-pid-chas-karantinu-216973.html>.

За редакцією І. В. Удовиченко
Укладач: Т. В. Блужан

РОБОТА КЛАСНОГО КЕРІВНИКА В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-
КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

методичні рекомендації

Підписано до друку 30.09.2021 р.

Формат 60x84/16

Гарнітура Times New Roman

Папір офсетний.

Друк офсетний

Умовн. друк. арк. 1,33

Наклад 300 прим.

НВВ КЗ СОІППО

вул. Римського-Корсакова, 5. м. Суми, 40007

тел/факс: 8(0542)33-40-67

e-mail: osvita.soippo@sm.gov.ua

